

§ 88

Ärendenr: 2026-3420

Yttrande – Slutredovisning av regeringsuppdrag om att motverka avfallsbrottslighet

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. Ställa sig positiv till huvudinriktningen i remissen, särskilt stärkta verktyg för att motverka avfallsbrott.
2. Tillstyrka införandet av miljö sanktionsavgift (MSA) för bristande sortering av bygg- och rivningsavfall och förslag om rätt för kommuner att ta ut kostnader för provtagning och analys.
3. Framhålla behovet av förstärkta resurser till kommunal tillsyn för att kunna genomföra uppdraget samt behovet av tydlig nationell vägledning och utbildningsinsatser.

Ärendebeskrivning

Naturvårdsverket har, tillsammans med flera myndigheter, slutredovisat ett regeringsuppdrag om att utveckla en myndighetsgemensam satsning mot avfallsbrottslighet. Remissen innehåller förslag som påverkar kommunernas tillsynsansvar enligt miljöbalken.

Sammanfattning av remissen

Remissen syftar till att stärka samhällets förmåga att förebygga, upptäcka och lagföra avfallsbrottslighet.

Avfallsbrottslighet är ofta kopplad till organiserad brottslighet och genererar stora ekonomiska vinster samtidigt som den orsakar betydande miljökador.

Omfattning av förslagen

Förslaget omfattar nya styrmedel (miljö sanktionsavgift), stärkt tillsyn, ökad samverkan mellan myndigheter, utvecklad vägledning och kompetens. Kommunerna lyfts fram som centrala aktörer i tillsynsarbetet.

Förslagen innebär att kommunerna får en tydligare roll i arbetet mot avfallsbrott. Bland annat genom ökad kontroll av bygg- och rivningsavfall, fler tillsynsinsatser mot illegal avfallshantering, deltagande i regional samverkan och gemensamma lägesbilder.

Nya och förändrade tillsynsverktyg*Miljösanktionsavgift (MSA)*

Förslag om ny MSA vid bristande avfallssortering där 3 000 kr gäller privatperson/ideell verksamhet, 10 000 kr för juridisk person. Bedömningen är att detta är ett positivt verktyg för snabb och effektiv tillsyn samt minskar behov av tidskrävande förelägganden.

Kostnadstäckning för provtagning

Förslag om ändring i miljöbalken innebär att kommuner får rätt att ta betalt för provtagning och analys vilket stärker principen "förorenaren betalar" och möjliggör fler tillsynsinsatser.

Ökad styrning och uppföljning

Förslag finns att länsstyrelserna ska få tydligare vägledning hur tillsyn över kommunerna ska genomföras och att tillsynen ska bli mer likvärdig i landet. Konsekvensen för kommunen blir att ökade krav på dokumentation och kvalitet samt behov av strukturerad tillsynsplanering.

Ökad samverkan

Remissen betonar behov av strukturerad samverkan mellan kommuner, länsstyrelser, polis och andra myndigheter.

Ekonomiska konsekvenser

Möjlighet till ökad kostnadstäckning (handläggningstid för MSA samt provtagning).
Ökat resursbehov för tillsyn, utbildning och samverkan

Verksamhetsmässiga konsekvenser

För verksamheten innebär förslaget fler tillsynsärenden, ökad administration och behov av utvecklade rutiner och arbetssätt.

Kompetensbehov

Kompetens behöver bibehållas angående miljöbrott och brottsanmälan, avfallsklassificering, juridik kring MSA, samverkan med brottsbekämpande myndigheter. EU:s miljöbrottsdirektiv ställer dessutom ökade krav på utbildning inom området.

Miljöeffekter

Förslagen bedöms ge minskad illegal avfallshantering, ökad återvinning, stärkt cirkulär ekonomi, och minskad klimatpåverkan.

Nämndens bedömning

Miljö och hälsoskyddsnämnden bedömer att remissen i huvudsak är positiv genom tydligare verktyg för tillsyn, förbättrad samverkan, stärkt rättssäkerhet, och är i linje med kommunens mål med att arbeta för minskad brottsligheten.

De utmaningar som finns är behov av kompetensutveckling och risk för ökad administrativ belastning

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2026-08-17

Remiss, 2026-05-20

Slutredovisningen av regeringsuppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet, 2026-02-19

Beredningsansvariga

Nils Gilenstam, Enhetschef miljöskydd

Beslutet ska skickas till

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Ämnesrad: KN2026/00788, miljö och hälsoskydd, Umeå kommun

Kopia:

kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Samt till

ksdiarium@umea.se

Ämnesrad: Diarienummer: KS-2026/00555